

Disputatio inauguralis medica de alvi fluxu, deducta & concinnata ex Hippocratis Aphorismo I. Sect. VI. ubi dicitur ructus acidus in diuturnis intestinorum laevitatibus, qui prius non erat, bonus / [Melchior Frick].

Contributors

Frick, Melchior, 1651-1703.
Crause, Rudolf Wilhelm, 1642-1718.
Hippocrates. Aphorisms.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jenae : Literis Bauhoferianis, 1674.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/tnbuzp78>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

I. N. 7.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

De

ALVI FLUXU,

deducta & concinnata

ex Hippocratis Aphorismo I. Sect. VI.

ubi dicitur

Ructus acidus in diuturnis intestino-
rum lævitatibus, qui prius non erat, bonus,

QVAM

Consentiente Illustri ac gratioso Medico-
rum Collegio in inclyta ad Salam Academia

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi, Excellentissimi atq; Experientissimi

DN. RUDOLPHI VVILHELMI

Krauß /

Phil. ac Med. D. Practicæ ac Chimicæ Profess. Publ.

Celeberrimi, Facult. Senioris Spectabilis,

Domini Patroni ac Promotoris sui æternum colendi,

PRO LICENTIA

Summos in Medicinâ Honores, Privilegia & Insignia DOCTO-
RALIA solenniter ac legitimè consequendi,

Publico Philiatorum Examine submittit

MELCHIOR FRICCIUS, Ulmenfis.

In Auditorio Majori

ad diem Julii

horis pro- & pomeridianis.

02

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through.

Prooemium.

§. 1.

Uanquam nunquam non fuere ex Medentibus quidam, qui omnia morborum genera ad calidum, frigidum, humidum & siccum astringere conati sunt; attamen quam parum hæc doctrina Medicis accuratioribus & huic imprimis erudito sæculo satisfecerit, vel hinc liquet, quod hæc non tam contra rationem & experientiam, quam ipsiusmet Hippocratis asserta, quem tamen se sequi gloriantur, ab artis ignaris fota sustentaque fuerit, sit iudicatum. Quorum posterius, ut facile ex ipsiusmet senis verbis elucet l. de veter. Medicin. c. 24. dicentis: *In homine esse amarum & salsum, & dulce & acidum, & acerbum & insipidum, aliaque sexcenta, quæ pro copiâ & viribus varias habent facultates.* Sic prius quoque sequenti Disputationis hujus discursu clarum fiet.

§. 2. Non autem jam multis me diffundam disputando, an ita dictæ primæ qualitates sufficiant ad naturæ mysteria indaganda, cum in hoc vel à disertissimo Fernelio & Sennerto abundè sit satisfactum, quando dicunt insanix esse opus, omnia ad manifestas qualitates referre. : saltem in præsentiarum paucis probare pergam, humores acidos, amaros, salso, quos in corpore nostro existere nec ipsi negare possunt, & quos ratione manifestarum qualitatum agere dicunt, per se nec calidos nec frigidos dicendos; ulterius medicamenta pro varia applicatione modò caliditatis, modò frigiditatis edere effectus.

§. 3. Interim non me continere possum, quin vindicem Veteres ab injuria, ut mihi videtur allata.

§. 4.. Reprehenduntur illi à quibusdam recentiorum quod opium, camphoram, acetum aliaque frigida appellarint, quæ tamen inflammabilitas, odor gravis, amarities, erodendi ac dissolvendi facultas calida esse demonstret.

§. 5.

§.5. Nam cum caliditas & frigiditas sint qualitates, quæ sensum tactus respiciunt, quid caliditatis inflammabilitas, lapides dissolvendi facultas, quæ refertur ad visum? quid amarities, odor gravis, quæ objecta gustus & odoratus sunt, probare possunt? anne sensus iudicium ferre potest de objecto alterius, & sibi alieno? Ipse ignis inflammabilis licet, si non ureret, quod tamen solo tactu exploratur, esset frigidus. Si opium ardores febrium mitigat, & spiritus inquietos compescit, si camphora inflammationes sedat, & acida ardores in ventriculo æstuantes demulcent, quod tamen facere nemo ambigit, cur non rectè censeantur frigida, quorum tamen actuale in corpore frigus sentimus, nullam video rationem; contrarium autem facere est homini ipsos sensus denegare.

§ 6. Distinctionem quam faciunt, quod quædam per accidens operentur illa, quæ aliàs illorum naturæ sunt contraria, non omnem diluunt difficultatem; nec me movent, quæ dicuntur e. gr. de camphora, quod illa per accidens refrigeret, alliciendo ad se ob similitudinem atomos igneas. Ego enim præterquàm quod ostendam hanc Camphoræ, aliorumque operationem non à similibus, sed planè contrariis provenire, semper statui cum ingenioso Helmontio, dolores ardoresque in corpore esse signum indignantis Archei. Sic acida in ventriculo non solùm pacatè degunt, verùm etiam eundem æstuantem suavi refrigerio refocillant, est enim acidum ventriculo indigenum, quod simul ac si dereliquit suos lares ad pleuram conversum, pleuritidem (Acido extra stomachum hostili Helm) accersit, qui affectus ob ingentes ardores, quos infert pleuræ inflammatio dicitur. Unde Hipp. Aph. 33. Sect. 6. *Qui acidum ructant non admodum Pleuritici sunt.* Commentator hujus dicit, ructum acidum indicare pituitam frigidam pleuritidi producendæ ineptam. Ego verò eò ipso Hipp. innuere voluisse puto: Ructum acidum denotare fermenti in ventriculo præsentiam, his autem qui ructibus acidis obnoxii, fermentum nec ventriculo exire solere, ad pleuram converti, & pleuritidem efficere: acidum autem in pleuritide peccare, nemo facile negabit, qui summam sanguinis coagulationem in hoc morbò attendit. *Conf. auth. Helm. Tachen. Villis.. ylvii aliorumque.* Pari modo acida, præsertim potentia, ut Spir. Aris, Oli, Di, Eis, exterius ill' ta, quatenus cuti peregrina caustica e, vadunt

vadunt. Sic bilis suo loco insons in ventriculum si deferatur, sitim, ardores, anxietates excitat. Camphora, balsamus Δ ris succinatus (quem tanti in Podagra fecit Experientissimus de le Boe. Sylv. & quem, sive Δ spectes, sive succinum calidissimum pronunciaris) in doloribus articulorum summis extolluntur laudibus, quatenus acidum ferventis doloris causam imbibunt, ac temperant. Spiritus Lumbricor. terrestr. sal armon. aliique horum salium spiritus externè illiti ardoribus podagricis eandem navant operam, quatenus horum salia acidum peregrinum in articulis destruendo, archeum placant, & ob id refrigerantium nomine gaudere possunt, qui iidem spiritus intus assumpti ob summam quâ pollent spiritualitatem, sanguinem rarefaciendo, calores excitant, sudores movent, eoque nomine in calidissimorum censum referri merentur.

§. 7. Tantum itaque abest modò enumeratas res omnes, per se vel calidas, vel frigidas esse, quantum quod Sol lutum indurandi facultate sit præditus; qui liquefacit ceram, quæ virtus non à virtute efficientis, sed objecti seu substratæ materiæ unicè dependet.

§. 8. Si igitur calidum & frigidum non sunt qualitates rebus inhærentes; sed demum à virtute & variâ dispositione vitam habentis Archei productæ, verum etiam est dictos sapes nihil quicquam in corpore nostro moliri, quatenus vel calidi vel frigidi esse dicuntur.

§. 9. Tandem concludo cum sapientissimo nostro Sene; ut in reliquis morbis; sic etiam in ALVI FLUXU non tam calidum, frigidum, quàm acidum, amarum peccare. Sic enim ille Aph. I. Sect. 6. *Ructus acidus in diuturnis intestinor. lævitatibus, qui prius non erat, bonus.* Ructus acidus vult dicere Hipp. indicat reditum fermenti acidi ad stomachum, quod in intestinor. lævitate defecerat. Est enim fermentum primæ coctionis instrumentum, quò deficiente impossibile est, quin natura committat errores in subsequenteribus, cum vitia primæ coctionis (secundum eundem) non corrigantur, neque in secundâ, neque in tertiâ.

§. 10. Acidum igitur & amarum, subnixi ipsius Hippocratis auctoritate, in ALVI FLUXU dum peccare probamus, lubet antea, quædam de statu naturali, quæ circa cibos in stomacho & intestinis accidere solent, enarrare, ut mens nostra circa præternaturalem eò

mélius intelligatur, quòd ut benè succedat, faxit SUPREMUM NUMEN, in cuius honorem omnia nostra dicta & facta unicè directa esse volumus. Absit modò invidia aliter sentientium, apud quos, ea quæ dicturus sum, si sunt juveniliter prolata, eò majore excusatione digna sunt.

CAPUT PRIUS de statu naturali.

§. 1.

Mihi videtur aliquot inductionibus innotuisse, fermentum & bilem, ut & medicamenta, pro varia objecti dispositione, modò calefacere, modò frigefacere, item acidum, & amarum in suo loco contentum innoxium esse, quod deinde extra eundem motum caloris atque doloris causa existit. Jam verò quid utilitatis fermentum ventriculi & bilis corpori nostro conferant, quomodo agant invicem, & sese destruant paucis edocebimus.

§. 2. Ut igitur Natura homini appetitum excitaret in stomacho deposuit humorem, (veterib. humor Melancholicus dictus) qui à sapore acidus, ab officio fermentum dicitur. Hic stomacho cibi vacuo cum non habeat objectum in quod vim suam exferat, furorem suum in ipsas stomachi membranas exercet, easque vellicando famem excitat. Cibi in os sumpti, dentibus masticati, salivâ ad futuram fermentationem præparati, à dicto humore acido avidè excipiuntur, atque comminuuntur; qui cum fermento uniti ut eò melius ab eo subigerentur, cum salia (secundum tritum) non agant nisi dissoluta, humore aquoso dilui necessum habent; quòd sine natura sitim excitat, quæ humidi aquei appetitus est. Hanc ipsi cibi cum acido uniti, atque in falsum paulatim degenerantes causantur, quod vel hoc probat, quia esuriens stomachus nunquam sitiet, nec sitiens esuriet, & homo cibo sumpto semper naturaliter bibere gestiât. Cibi ita diluti ac fermentati, adjuvante etiam proprio ventriculi calore, quem sanguis arteriosus ei subministrat, tam diu in eò detinentur, donec satis ab acidò subacti pyloro elabuntur, ubi ab intestino duodeno excepti, novam à bile per colidochum adventante, mutationem subire coguntur.

§. 3. Factâ enim ibidem inter diversa bilis & fermenti salia levi effervescentia, bilis & acidum (haud secus ac Spir. Vitr. & oleum Fri per

per deliq.) agunt invicem; bilis destruit acidum, *Helmont. Acor à bile sanâ optimè subigitur, in sed. Anim. ad morb. p. m. 183. 24. & acidum bilem, River. pr. l. 17. c. 1. Acida dulcificant amara. Bilis autem flava per acidum suo amarore spoliata mortua est & innoxia. Hipp. 3. de rat. victus in acut. cap. 28. Acidum omnem, quæ à melle provenire potest noxam impedit, & biliosum in melle castigat. Gal. in comment. potens est biliosum in melle castigare i. e. tollere & comprimere. Sennert. Paralyp. de generatione & nat. acet. p. 142. Quod acetum in melle, idem facit in corpore nostro, & biliosos humores castigat, i. e. ne inflammentur, & ardores concipiant. & ambo mutantur in salsum, Tachen. Hipp. Chym. Acidum destruit alkali, & alkali acidum, & ambo mutantur in salsum. Helmont. de hum. pass. decept. m. 135. Cremor acidus in salsum ordinariò subter fellis dominium convertitur. & l. c. de sexdupl. digest. alim. hum. Mirum dictu, quod acidus cremor in duodeno salis saporem confestim acquirat, suum salem acidum in salem salsum adeò libenter commutet &c.*

§. 4. In hac actione omne Sanitatis punctum consistit: nam cum omne acidum extra stomachum hostile sit, & vel tantillum intra Mesaraicas, aut ulteriora intestina admissum, sexcentos morbos procreet, illud necessariò prius destructum esse debuit. *Helm. à sed. anim ad morb. p. 183, 24. Si acoris minimum in lotio deferatur, parit stranguriam, dysuriam, ardoresque lithiasi similes. Acor enim tametsi à felle sano optimè subigitur, attamen tantillum ejus potest esse hostile in lotio. & C. de sextupl. digest. al. hum. p. 132. 37. Quicquid antea acidum in stomacho, in duodeno salsum fit, & sequestratur à stercore, sin verò acidum perseveret, quod fellis fermento resistat, statim sequuntur tormina. De bile idem fit judicium, quæ suo amarore si non spoliatur, choleras, anxietates, ardores, sitim, inappetentias, diarrhæas, lenterias &c. excitare potis est, ut in seqq. patebit. Helm. à sed. anim. ad morb. à sed. anim. p. 181, 10.*

§. 5. Est & alius bilis usus non minus conspicuus, nempe præcipitatio fecum. Hæc à naturâ haud aliter instituitur ac nos minium aceto solutum per ol. ☿ri præcipitamus in sal dulce, quod neque de Sapore aceti, nec ol. ☿ri quicquam participat, & ob id saccharum Saturni nominatur. Sic etiam bilis ut una fidelia duos dealbaret parietes, dum cum acido chylo effervescit, eum que alterat, alterata & ipsa, feces, partem chyli fixiorem atque terrestriorem in
sub-

subdulce excrementum (notante *Helm. C. de sexdupl. dig. al. hum.* p. 132. 36.) præcipitat, quod neque de acido ventriculi, neque amarore bilis quicquam refert. Spirituosior chyli pars per lacteas A-fellii ad ductum thoracicum Pecqueti, cujus orificium in venam axillarem sinistram definit, amandatur, ubi se se exonerans cum reliquo sanguine circulando ad cor mittitur, ad perennandam vitalem in corde sanguinis rarefactionem.

§. 6. Ex quibus prolatis sequentes eruere lubet conclusiones. I. famem esse ab acido, & sitim à falso: ut II. fermentatio ritè fiat, requiri (1) fermentum ad cibos proportionatum. (2) actualem stomachi calorem. (3) humidum aqueum cibos diluens. III. fermentum & bilem esse sibi invicem contraria, & unum destruere alterum, & ideò IV. unum alteri debere esse proportionatum. V. fecum præcipitationem esse à bile. VI. nihil inferre: excrementa non sunt amara E. bilis eis non admiscetur, contra *Helmont.* cum bilis amaror per acidum fermenti sit digestus, & unâ cum eò in falsum subdulce & nitrosum (quod equidem mecum testabuntur illi, qui magnam nitri copiam in locis ab excrementis animalium pinguefactis effodiunt) mutatus.

CAPUT POSTERIUS de statu præternaturali.

§. 1.

Diximus antea vitia primæ coctionis non corrigi neque in secundâ neque in tertiâ.

§. 2. Fermentum igitur si non debito modo se habeat, vel sit nimis debile vel vitiatum; si cibos non fermentet; si bilem non digerat, subito hujus culpam alvus luit, ejusque fluxus excitatur. Un-

Definitio. de non dubitamus definire *ALVI FLUXUM* esse crebram ac liquidam humorum variorum dejectionem à vitio aut debilitate acidi stomachalis subortam.

§. 3. Etenim ob defectum aut corruptionem fermenti alimenta vel planè non fermentantur, & cruda per alvum excernuntur, ut in lienteria; vel solum in chylum & pituitam convertuntur, quod fit in alvi fluxu chyloso, pituitoso; vel acidum debile aut quocunque modo depravatum ad subigendam bilem impar redditur, quæ acris, nec suo amarore spoliata alvum indefinenter

ter ad excretionem stimulat, quod spectatur in fluxibus cholericis, spontè, aut medicamentorum ope excitatis.

§.4. In horum fluxuum excrementis nitrum (ut à fide dignis audivi) non invenitur. Debellato enim fermento , acidum ejus cum bile in falsum nitrosum converti non potuit; secus quod fit in dejectis naturalibus, quæ nitri copiam continent.

§.5. Ubi notandum venit dubiosum quorundam dogma de usu bilis statuentium, illam irritandæ alvo inservire; quod quidem verum esse in statu præternaturali non ambigimus; in naturali verò neutiquam, bile per acidum suâ amaritie exutâ, quasi mortuâ, & ad stimulandum ineptâ redditâ.

§.6. Quæcunque igitur acidum quôcunque modò destruere, bilemque augere possunt, alvi fluxum concitare solent. Qualia sunt ex rebus naturalibus omnia pingua, oleosa, lac, butyrum, caro pinguis, suilla, vervecina, melonum cucumerum nimius usus, fungi, fructus horarii, allium, porrum, raphanus, aromatum usus, potus musti, cibi dulces, melliti, saccharati. *Helm. tit. Pharm. ac dispens. mod. par. 30. Saccharum fermento ventriculi è diametro est contrarium.* Omnia denique purgantia, venena, ætas juvenilis, ætas fervida, exercitatio corporis. *Hipp. aph. 15. S. 4. Helleborum cum magis ducere velis, corpus move.* Ira, tristitia, aliaque in Practic. libris annotata. Cause
mediate.

§.7. Ex hâc doctrinâ lucem mutuare possumus opinioni à paucis hæctenus dilucidatæ, quâ ratione purgantia, & ipsa quandoque venena alvum turbent, & hypercatharses inducant? Quod autem & illa facere, quatenus gaudent copioso sale bilioso (lixivioso, alkali-co, ut aliis ita nominare placet, sed nihil refert, modò de re constet) qui acidum ventriculi destruendo alvum solvat, vel acer & amarus scammonii, euphorbii, colocynthidis, agarici, opopanax, aloes, rhabarbari, aliorumque sapor satis indicat: ulterius quod purgantia & venena in hypercatharsi eadem excitent symptomata, quæ in cholera bilis in ventriculum effusa, ut sunt sitis, anxietates, æstus & morsus præcordiorum, extremorû frigus, convulsio, alvi fluxus, mors subita. Nec mirum si acidum ventriculo amicum, bilis fermento è diametro contraria, ei præsens venenum existat.

§.8. Notandum autem probè alvi fluxum concitantia, purgantia

& venena, adhuc dum in ventriculo existunt, suas absolvere actiones quod Zacut. Lusitanus, aliique, imò experientia ipsa testatur. Nam ejecto per vomitum purgante, aut veneno etiam alvus fistitur, & secundum *Hipp. aph. 15. S. VI.* longo alvi profluvio laboranti, vomitus spontè superveniens morbum solvit, cum è contra, si materia peccans in intestinis, præprimis inferioribus delitesceret, nulla posset adduci ratio, cur levi vomitu concitato, alvus aliquando fistatur: contractis enim ventriculi fibris, atque ad materiam molestantem sursum ejiciendam dispositis clauditur simul pylorus, ut notat *Helm. p. m. 142. 2. 143. 1.* quomodo autem aliquid sursum ex intestinis evacuari posset interclusâ hâc viâ, quod revulsionis nomen mereatur, & teste *Galeno §. 6. Comment. 1.* eorum quæ continentur in intestinis, nihil possit per vomitum purgari.

§. 9. Hinc etiam fit, quod sumpto purgante, oris amaror, inedia, sitis, aliaque ventriculum affectum indicantia concurrant. Quare *Hipp. aph. 19. S. IV. Qui Pharmacis purgantur, & non sitiunt, purgationis finem non attingunt, priusquam sitierint.* Sitis enim est signum devicti à bile acidâ. Illi autem qui ventriculo valent, cibos benè concoquunt, jejuno & famelico sunt stomacho, non ita facile purgantur, ob potens eorum acidum, quod bilioso purgantium sali quandoque resistit, & idè nec sitiunt, nec purgationis finem attingunt. E contra verò hominibus biliosis, febribus aut debilitate stomachi laborantibus, aut ardente Syrio, ubi ob debile fermentum hominem sitis, inappetentia affligit, cum purgans non habeat, quod illi resistat, hypercatharses, cholerae aliaque mala facillimè excitantur, ita dictante *Sene nostro aph. 5. S. IV. sub cane & ante canem difficiles purgationes; ἐγώδεις* dicit textus Græcus αὶ φαρμακεία laboriosæ i. e. cum difficillimis symptomatibus stipatæ.

§. 10. Has ægris incommoditates, ut Medici averterent, simulque Principis sui admonitum observarent, quando *aph. 9. S. II. dicit: corpora cum quis purgare velit, oportet fluida facere;* ex eodem principio ea præmissis bilem digerentibus, ut Spir. ☉. ☽, aliisque acidis ad futuram purgationem apta reddidè, hâc cautione, ut stomachus, illo adjutus præsidio, purgantis pharmaci nimiam ferociam eò faciliùs eluderet, ejusque impetum sustineret, cum interim humor peccans per purgationem è corpore eliminandus absque gravi

gravi patientis symptomate ad nutum Medici, nihilominus edu-
retur.

§.11. Ut autem in corpore fermentum bilioso purgantium & veneno-
rum sali aliquando resistere diximus; sic etiã extra corpus optimam
eorundem institui correctionem per acida quid mirum? Quam ob
rem Quercetanus acetum venenorum omnium domitorem appel-
lavit. Ita enim Arsenicum cum Spir. ☉i destillatum innocens me-
dicamentum evadit. Antimonium cum ☉ro, ratione sui Spiritus a-
cidi in diaphoreticum figitur. Regulus vitrum, butyrum, & præcipi-
tatum ☿ii (spurius Mercurii filius, Mercurius vitæ dictus) è violen-
tissimis cathartics in salutifera & optima bezoardica convertuntur.
Scammonium ☿is fumo, qui nihil aliud quàm acidissimus ☿is Spir.
per campanam collectus, corrigitur & vocatur diagrydium, quod
quò plus de acido ☿is fumo imbiberit, eò plus etiam de facultate sua
purgante deperdit. Mezerei optima præparatio per acida instituitur.
Sic Helleborus, ephorbium acidis incoquuntur. De quâ Hellebori per
acida præparatione audiatur *B. Rolfinck Chym. in art. form. red. c. II.
l. 4. f.* Corrigitur Helleborus ✠ stillatio summoperè, quia
dissolvit ipsum, & in dissolutione suâ amittit quicquid habet veneni,
undè alteratur summoperè. Quidni corrigeretur Helleborus, cum &
☿ & ☿tus ✠ illo stillatio summoperè corrigantur, ita ut beni-
gnissima fiant medicamenta, ut experto cuivis Chymico est manife-
stum. Sic quoque Colocynthis spiritu acido affuso dulcescit, suamque
efferam laxandi vim ita præparata haud parum amittit; & quæ infi-
nita alia.

§.12. Occasione harum præparationum non possum præterire pul-
veres præcipitados, Magisteria vulgò à Chymicis dictos, quos tan-
quam calces emortuas, inutiles, nec à sale sui menstrui amplius se-
parabiles, nescio quo maligno ipsorum fato, quidam à Pharmaco-
polis exulare jubent. Etenim quid ☿ diaphor: bezoardic: minera-
le, antihect. Poterii aliaq; infinita aliud sunt quam Magisteria è pur-
gantibus in salutifera diaphoretica cum spiritibus corrosivis fixata?
tantum autem abest, ut hæc salia cum hisce combinata, illis noxam
afferant, ut potius omnem facultatem & perfectionem illis contribu-
ant. Quod & ☉ Magist. aliàs aurum fulminans, fatis probat; quod
cum nihil aliud, quàm ipsum ☉ cum sale sui corrodentis menstrui

conjunctum, tamen ob insignes suas virtutes, bezoardicum Clare à quibusdam audit, notante *B. Rolfincio*. Quæ res, salvo tamen aliorum judicio me credere facit, illa Magisteria majoris esse inergiæ, quàm pulveres ipsos simpliciter trituros. Sed de his obiter cum non sint hujus loci.

Causæ præternaturales.

§ 13. Causæ præternaturales sunt omnes morbi, qui acido ventriculi præcipuè vim inferunt: ut sunt schorbutus, hydrops, febres intermittentes, ardentes, continuæ biliosæ nominatæ, malignæ & alii; quos præter sitim, nauseas, aliaque corruptionem fermenti indicantia alvi fluxu stipari non mirandum: phthisis, pleuritis, peripneumonia: humores falsi, pituitosi in catarrhis desuper in ventriculum delabentes, ejusque fermentum corrumpentes: nimis calida vel frigida intemperies.

Signa & Symptomata.

§ 14. Signa atque symptomata fluxum alvi quemcumque concomitantia, sunt plerumque sitis, inappetentia, nausea, oris amaror, ructus nidorosi, calor aut frigus circa hypochondria, flatus intestinorum, eorumque dolores. Excrementa præternaturalia cum ardore excreta, solito liquidiora, pallidiora, cruda, pituitosa, serosa, sincera, quibus *Helm. Schol. hum. pass. decept. p. 129.* addit amara, & ob id à suis & canibus non degustata. Est enim eorum amaror à corrupto ac debili acido non dulcificatus, & cum eo in Sal. nitri conversus.

Prognosis.

§ 15. Quod ad Prognosin, diarrhœa per se non admodum periculosa; periculosior est alvi fluxus pituitosus, serosus, chylosus; periculosissimus celiacus, & lientericus, qui, si accidat post morbos graves, plerumque lethalis. *Malum* portendunt, si à diarrhœâ dysenteria; à dysenteriâ lienteria. Si in morbo diuturno cibi fastidium & sinceræ dejectiones. *aph. 3. S. 4.* Si tabe detento superveniat diarrhœa. *aph. 14. S. 5.* Si alvi fluxus à pleuritide & peripneumonia *aph. 16. S. 6.* Si in biliosa dejectione circa pectus morsus & amaritudo *Coac. Prænot. c. 1. par. 66.* Et alvi fluxus cum ructibus nidorosis, amaris, anxietate & æstu præcordiorum, siti & dejecta appetentiâ infestet.

§ 16. Boni è contra ominis in alvi fluxu ægro circa appetitum nihilominus benè se habente, Si longo alvi fluxu laboranti, spontè vomitus superveniat, qui morbum solvit. *aph. 15. S. 6.* Humorem enim ventriculi fermentum obsidentem evacuat. Si in alvi fluxu ructus acidi,

acidi nidorosis superveniant, cui respondet: In diuturnis intestino-
rum lævitatibus si ructus acidus superveniat, qui prius non erat.
aph. I S. 6. Si lienteria decumbenti cibi appetentia redeat, qui mor-
bum discutit. *Epid. I 2. S. 2. vers. 51.* indicat enim redire stomacho su-
um fermentum, quod antea aberat, & omnia circa primam coctio-
nem incipere iterum ritè sese habere.

§.17. Indicatio est alvi obstipatio, quod fit humorem peccantem *Indicatio.*
evacuando, corrigendo, & ventriculo suum fermentum restituendo.
Si malum ab aliò morbò proveniat, ad eundem cura principaliter
dirigenda. Alvi fluxus criticus, aut studiò à Medico per purgantia
excitatus, non est hujus loci, nec ullà indiget curatione.

§.18. Ubi ventriculus maximè laborat vomitus est proficuum, ita *Curatio.*
jubente *Seneca nostro aph. 17. S. 4.* Non febricitanti cibi fastidium, cordis
morsus, vertigo tenebricosa, & oris amaritudo si accidat, purgatione
per superna opus est. Etenim exhibito vomitorio quàm commodè
per viam compendiosam evacuatur id, quod ventriculo est infen-
sum. Cum igitur in alvi fluxu ventriculus primariò afficiatur, ea-
demq; ferè concurrant symptomata, vomitus imperandus, assentiente
Coo lib. de Pass. c. 25, 26. Alvi fluxum supra veratro potò desiccato,
caput pituità purgato, ventrem lacte decocto subluo, postea ceteris ci-
bis & potu, quibus venter corpusq; totum siccescat, curato. Morbus au-
tem hìc iisdem fit, quibus & lævitas intestinorum. Nam lienteria, dy-
senteria & diarrhœa similes sunt: quas sic curato: capitis superioris-
que ventriculi defluxum intercipito, vel alio vertito, morbi enim
hujus natura inde est. Præcipuè autem naturâ nobis quandoque vi-
am monstrante Ita enim divinus noster Senex *aph. 15. S. 6.* Vomitus
longo alvi profluvio spontè superveniens, morbum solvit. Et I. 2. de
Vict. rat. inquit: Vomitus alvum non solutam solvit, nimisque solu-
tam sistit; hanc madefaciens, illam siccans.

§.19. Quæ verba cum sint mysteriosa, atque ut cetera hujus viri
magnam in Praxi utilitatem habentia, hâc occasione pro ingenii
viribus explicare non præterimus.

§.20. Præcipua autem de horum veritate ratio dubitandi hæc esse
potest, quod Hipp: unam eandemque rem duabus & quidem con-
trariis insigniat facultatibus, dicendo: Vomitus alvum apertam

obstruere, obstructam aperire; siccam madefacere, madefactam siccare. Quæ quidem difficultas disparebit, si Hipp: de diversis affectibus diversas quoque causas agnoscentibus differentem intelligamus. Est enim alvi obstructio, de quâ hîc loquitur Hipp. à pituitâ in ventriculo congestâ, quando vel ob errores in diætâ commissos, vel naturalem ventriculi imbecillitatem, cibi ingesti non in probum succum & nutrimentum, sed viscidum & pituitosum excrementum convertuntur. Tali modo affecti plerumque crassum & viscidum spuunt, (quod alvo astrictâ accidere docet ipse *Hipp.l.de vict.rat.in morb.acut.cap.35.*) post sumptum cibum ructant, (dicentibus Germanis daß ihnen die Speise aufstößt) compressione thoracis, spirandi difficultate, ut in hypochondriacis; aliisque symptomatibus pituitæ in ventriculo accumulatae copiam indicantibus, infestantur. His(inquit Hipp.l.c.) saburra excrementitia superius si expurgetur, vomitus & alvum solvit & siccam madefacit; nimisque solutam è contra in alvi fluxu (eò ut diximus modo) obstruit, madefactamque siccat.

§.20. Conducit autem superna evacuatio quàm maximè in hypercatharsi à venenis aut purgantibus concitata. Vomitum commendat *Sennert.l.3.p.2.f.2.c.6.* Huic intentioni inservire possunt rad. asar. in oxymel. sumpti aut sequens mistura :

℞ Oxymel. scyllit. ℥j.
 aq. cinnam. ℥ij.
 M. D. pro una dosi.

vel

℞ Sal. vitr. Angel.
 Sal. ʒβ.
 Syrup. cydon. ℥j.
 aq. beton.
 cinnam. aa. ʒβ.
 F. Mistura.

§.21. Humores noxios corrigunt, & simul ventriculo suum fermentum restitunt omnia acida, ut sunt Spir. ☉i, ☽, ♀is, ☾is, succus citri, Arantior. granator. Ribium, berberum, Acetum, † destillatum, aliaque quæ pro lubitu à Practic. usurpari possunt. *Helm. &*

River.

River. laudant ovorum vitella dura atque aceto rosaceo temperata. Quæ exempla quum non sint præter rem nostram, ea integra transcribere lubet. Sic enim Helm. tit. Pylor. Rect. par. 20. *Deprehendi saltem in hoc, quod pylorus nedum appetitus, nausea, vomitus causa sit, sed etiam cholera, dysenteria, diarrhæa patrator unicus: & paulò post: Vidi juvenem optimè valentem, & insigni appetitu fretum, manè aliquot recentia mora matura benè elota comedisse cum pane butyraceo, moxque inde sensisse in ventriculo suave refrigerii oblectamentum. Deinde consternato fortè inde à semihorâ appetitu, cum dolore colico incidit in diarrhæam, habueratque indies fortè 70. secessus coloris lactei, statim à Medicis exhibita astringentia cordialia, tam intus quàm extra: nimirum succus cydon. cum confect. Alkerm. diarrhod. de spod. exhilar. diabyac. atque similibus. Interim plurima enemata è sero lactis chalybeato, paribusque quisquiliis injecta, & frustra omnia. Tandem & opiata aliaque annexa sunt, risitque natura doctam ignorantiam, ac ludicra tentamina, diluit verò æger vana remedia. At tandem in supremum vitæ discrimen coniectum sanavit Dominus. Exhibui nempe bina ovorum vitella dura, aceto rosaceo temperata. Pylori vitio diarrhæam abortam fuisse testantur dejecta appetentia, & ab assumptis vitellis restitutio appetitus. River. prax. libr. 9. c. 5. in hunc modum: Cum anno præterito 1640. alvi fluxu pituitoso & melancholico per 4. integros menses affecti fuisset, & ab eò ad extremam maciem & marcorem veluti perducti, quandoquidem omnia alimenta in pituosam & mucilaginosam materiam convertebantur, ex debilitate ventriculi ea perfectè concoquere nequientis. Post multa remedia, per totum illud tempus usurpata, quorum maxima pars parum aut nihil profuit, tandem aceti acerrimi usu frequenti, intra paucos dies è sævo illo affectu liberati sumus; cujus equidem aceti vi acidum illud naturale penè deperditum plurimum adjutum & restitutum fuisse conjicere possumus: usus autem aceti fuit, in partibus cum ovis induratis, quæ frustulatim dissecta aceto inungebamus, & per aliquot dies hoc solo edulio in omnibus partibus utebamur. Tum hoc manifestè percipiebamus, quod*

si ace-

si acetum non esset valde acre, exiguum ventriculo adjumentum ferebat.

§.22. Acidulæ alvi fluxui mirè conducunt si sint multo spiritu acido ditatæ, si verò multum σ rtis, non sunt ita utiles, alvum enim magis cient quàm obstruunt; quod sciunt omnes, qui squammâ æris ad subductionem alvi utuntur. Hoc autem ita dignosci potest, si acidulæ non durant, sed subito crocum σ rtis ad fundum cadere sinunt, venæ metallicæ divites sunt, quales sunt illæ in agro Tridentino, quæ propè aquarum originem crocum littoribus apponunt, quo præcipitato medicata unda statim emoritur, quæ & ideò alvum fortiter solvunt. Quæ autem magis durant, Spiritûs acidi potentiam indicant, qui agendo in metallum non ita facilè deficit, & ideò alvo obstruendæ inservire possunt. Terra sigillata, bolus armena astringendo in alvi fluxu suum quoque faciunt, cum constant acido seu austero terreo. Nèc moderatè calefacientium usus in alvo sistendâ omninò fugiendus, præprimis ubi ventriculi frigiditas concurrat. Possunt etiam opiata aliaque medicamenta utiliter huic malo opponi, quorum formulæ hinc inde in Pract. libris notata inveniuntur: quas igitur omnes recensere esset oleum & operam perdere.

§.23. *Dieta* in alvi fluxu multum prodest, confert inedia, cibi sint solidi cum acidis temperati. Hipp. l. 3. c. 24. *de diet* in diarrhæâ & lienterîâ prandium tertiamque cœnæ partem subducere jubet, laudatque carnes sale & aceto conditas, catulinas autem affatas. & l. 2. *de diet.* vomitum usumque ciborum asperorum, acerborum, acrium acidorumque præcipit. Conducunt denique omnia austera, poma immatura, mespilli immaturi, cydonia aliaque cum ad acidorum naturam proximè accedant, & ideò adstringant: vitatis interim omnibus illis, quæ alvi fluxum concitare possent, antea diximus. Sit animus denique affectibus privus, corpus ad otium & quietem compositum, dictante Sene aph. 15. S. 4. *Cum Helleborum magis ducere velis, corpus move, cum verò sistere, somnum concilia, nec move.* Aer & regio ad frigidum inclinent.

FINIS.